

JAARVERSLAG HANZEHOGESCHOOL GRONINGEN

2011

Hanze Hogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

WWW.HANZE.NL/JAARVERSLAG

share your talent. move the world.

VOORWOORD

Onderwijskwaliteit stond in 2011 hoog op vele agenda's. In de laatste maand van 2011 hebben de HBO-raad en de minister van OCW hun handtekening gezet onder het Hoofdlijnenakkoord en in het verlengde daarvan zal de Hanzehogeschool Groningen medio 2012 eigen prestatieafspraken met OCW maken.

2 Bij investeringen in zowel onderzoek als onderwijs in 2011 had het vasthouden en versterken van de kwaliteit voor de Hanzehogeschool Groningen de eerste prioriteit. De Hanzehogeschool Groningen gaf in 2011 met het hogeschoolbrede project 'Versterking Kwaliteitscultuur' invulling aan de ideeën voor kwaliteitsverbetering van onderwijs en onderzoek. Met het project 'Versterking Kwaliteitscultuur' sloot de Hanzehogeschool Groningen ook aan bij de Wet versterking besturing. Iedereen in de hogeschool levert een bijdrage aan een sterke kwaliteitscultuur, onder andere binnen het kader van de HRM-cyclus. We vragen van onze medewerkers kwaliteit maar tegelijk investeren we in de kwaliteit van ons personeel: we boden ook in 2011 de mogelijkheid tot master- en promotietrajecten aan medewerkers van de hogeschool. Eind 2011 had 64 % van de Hanze-docenten een master en was 6% gepromoveerd.

Tegelijkertijd werken extra investeringen van de hogeschool in praktijkgericht onderzoek - in 2011 zo'n 3 miljoen euro extra - positief door in de kwaliteit van onderwijs. In de Nationale Studentenenquête NSE hebben onze studenten het onderwijs van de Hanzehogeschool Groningen in 2011 gewaardeerd met een 7.1. In 2011 gaf de auditcommissie van Sirius in Den Haag het excellentieonderwijs en -onderzoek van de Hanzehogeschool Groningen een uiterst positieve beoordeling. Het Instituut voor Bedrijfskunde ontving voor alle drie zijn opleidingen het

AISHE-certificaat (Auditing Instrument for Sustainability in Higher Education) met drie sterren. Dit is tot dusver de hoogste onderscheiding binnen dit certificaat.

De Hanzehogeschool Groningen werkte in 2011 verder aan de twee strategische thema's Energie en Healthy Ageing uit Koers op Kwaliteit, het strategisch meerjarenplan 2010-2015. Ondernemerschap en Excellentie zijn daarin benoemd als hogeschoolbrede benaderingen. De Rijksuniversiteit Groningen, het Universitair Medisch Centrum Groningen en het noordelijke bedrijfsleven zijn de belangrijkste samenwerkingspartners. De hogeschool was in 2011 actief betrokken bij de ontwikkeling van de Energy Academy Europe, het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap Groningen, de aanvraag voor een Europees Centre of Expertise op het gebied van Active & Healthy Ageing en het Groninger Confucius Instituut.

3

Leidraad voor de Hanzehogeschool Groningen in 2011 bleef de slogan 'Share your talent. Move the world.' Wij zijn een hogeschool die wil bijdragen aan de ontwikkeling van een sterke noordelijke regio door de krachtige verbinding van praktijkgericht onderwijs en onderzoek. Een hogeschool die er ook trots op is dat zij in 2011 beste werkgever van het noorden werd, en de eerste Fair Trade hogeschool van Nederland.

Alle medewerkers van de Hanzehogeschool Groningen die dit alles in 2011 mogelijk maakten door hun kennis, creativiteit en inzet willen we van harte danken.

Groningen, juni 2012
Namens het College van Bestuur,
drs. Henk J. Pijlman, voorzitter

STRATEGISCHE THEMA'S

De Hanzehogeschool Groningen heeft Energie en Healthy Ageing benoemd als haar belangrijkste inhoudelijke thema's. Ze sluit hiermee aan bij de strategische keuze van de regio. De hogeschool werkt op deze onderwerpen nauw samen met bedrijven, overheden en (kennis-)instellingen in Noord-Nederland. Daarnaast richt de hogeschool zich bij onderwijs en praktijkgericht onderzoek sterk op ondernemerschap en op het op peil brengen en houden van kennis bij bedrijfsleven en de werkenden in het noorden van Nederland. Het ontwikkelen van talent krijgt daarbij steeds meer aandacht.

4

Energie houdt onze samenleving draaiende. De traditionele energiebronnen raken langzaam maar uitgeput. We moeten dus nieuwe duurzame oplossingen zien te vinden. De Hanzehogeschool Groningen wil op deze vraag een deel van de antwoorden zoeken én natuurlijk de energieprofessionals van de toekomst opleiden. De Hanzehogeschool Groningen gaf in november 2011 samen met de Rijksuniversiteit Groningen het startschot voor de Energy Academy Europe. Dit is een nieuw instituut waar alle bestaande energieonderzoek en energieopleidingen en -afstudeerrichtingen van beide instellingen worden samengebracht. De Energy Academy Europe moet ertoe leiden dat Groningen het belangrijkste centrum op het gebied van energieonderwijs van Nederland wordt. Het initiatief wordt gesteund door het bedrijfsleven, waaronder GasTerra en Energy Valley, en door de provincie en de gemeente Groningen. De hogeschool realiseert samen met GasTerra, Gasunie, BAM en Imtech een proeftuin op energiegebied op de ZernikeCampus: het Energy Transition Center (EnTranCe).

Healthy Ageing is de uitdaging voor de nabije toekomst. Hoe kunnen we langer gezond blijven en hoe kunnen we de samenleving zo organiseren dat iedereen de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft? Een antwoord hierop is van groot belang in onze vergrijzende samenleving, waarin steeds meer mensen zorg nodig hebben en steeds minder mensen beschikbaar zijn om zorg te verlenen. De hogeschool kiest daarbij **Healthy Lifestyle** als speciaal aandachtspunt. De Hanzehogeschool Groningen is partner in het Healthy Ageing Netwerk Noord Nederland (HANNN), levert de programmaleiders voor de thema's Healthy Lifestyle en Food & Nutrition en is projectleider voor Healthy Ageing in het Sectorplan Noord.

De Hanzehogeschool Groningen neemt sinds 2009 als eerste Nederlandse hogeschool deel aan het landelijke, op **talent** gerichte Siriusprogramma. Doelstelling van dit programma is dat in 2012 5 tot 10 procent van de studenten deelneemt aan selectieve programma's voor excellente studenten. De Hanzehogeschool Groningen kiest voor deze focus op talent omdat die tegelijkertijd een ambitieuzere studiecultuur in den brede bevordert, waarvan uiteindelijk iedere student profiteert.

Ondernemerschap brengt nieuwe kennis tot economische en maatschappelijke waarde (valorisatie). De Hanzehogeschool Groningen beschouwt het als een belangrijke taak om zowel de ondernemende houding van studenten als de route naar zelfstandig ondernemerschap te ontwikkelen en te ondersteunen. De hogeschool wil dit onder meer realiseren in het nieuwe Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap, CVO. In het Sectorplan Noord is de Hanzehogeschool Groningen projectleider voor Ondernemerschap.

ENIGE BIJZONDERE RESULTATEN

Elsevier

De opleiding **Fiscaal Recht & Economie** van de Hanzehogeschool Groningen is de **beste van Nederland** in haar soort. Ze staat op een ongedeelde eerste plaats in de opleidingenranglijst van Elsevier in het themanummer De beste Studies van oktober 2011.

Keuzegids HBO Voltijd 2012

Vier opleidingen van de Hanzehogeschool Groningen staan in de Keuzegids HBO Voltijd op de **eerste plaats: Fiscaal Recht & Economie, Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken, Mondzorgkunde** (gedeelde eerste plaats) en **Sport, Gezondheid en Management.**

6

Keuzegids HBO Deeltijd 2011

De Keuzegids HBO Deeltijd zet de Hanzehogeschool Groningen op een **gedeelde eerste plaats in de ranglijst van de grote hogescholen** en geeft bovendien een extra kwalificatie: 'Kijk je naar nog grotere hbo-instituten, dan zijn er twee die met hun deeltijdonderwijs duidelijk beter scoren dan de rest: de Hanzehogeschool Groningen en Saxion in Deventer/Enschede.' Vier deeltijdopleidingen van de Hanzehogeschool Groningen staan **in de ranglijsten per opleiding op de eerste plaats: Accountancy, HBO Rechten, Management in de Zorg en Personeel & Arbeid.**

NVAO

De opleiding **Personeel & Arbeid** kreeg een **bijzonder kenmerk 'Duurzaamheid'**.

Dit gebeurde op basis van het keurmerk duurzame ontwikkeling in het hoger onderwijs (drie sterren) dat de Stichting Duurzaam Hoger Onderwijs (DHO) aan de opleiding toekende.

Docenten en studenten van verschillende schools wonnen bijzondere prijzen, zoals:

- Bouwtalent Award 2011
- Branco van Dantzigprijs 2011
- KNGF Jaco den Dekkerprijs 2011
- Bergse Bos Jeugdzorgprijs 2010/2011
- Scenarioprijs Noordelijk Filmfestival 2011
- Young Energy Award 2011
- Frans Liszt Pianoconcours 2011.

De Hanzehogeschool Groningen is partner in
City of Talent

city
of
talent

Minorstudenten bedenken slimme aanpassingen

Uw koelkast kan heel wat zuiniger!

Een groep studenten van de minor Energie en ICT van de Hanzehogeschool Groningen toonde aan dat een koelkast die minder vaak aanslaat, al gauw de helft minder energie verbruikt. Ze werkten een halfjaar lang aan wat ze de 'Smart Fritz' gedoopt hebben. Met behulp van sensoren, speciaal ontwikkelde software en andere slimigheden probeerden ze een superzuinige koelkast te ontwikkelen.

8 'We mochten ons helemaal uitleven', zegt Michael de Vries, student Technische Informatica. Zijn minorgroepje zocht mogelijkheden om een gewone huis-tuin-en-keuken koelkast zuiniger te maken op verschillende fronten. Hun aandacht ging vooral uit naar slim aan- en uitzetten met behulp van ICT, namelijk op goedkope momenten van de energieleverantier en afgestemd op het gebruikspatroon van de eigenaar. Dat laatste bleek trouwens weinig op te leveren, vertelt Michael. De grote klapper vonden zij in het verlengen van de aan-uit-cyclus van de koelkast, een stap die voorafgaat aan slim energieverbruik met behulp van een computerprogramma.

Poedertje

Om optimaal gebruik te kunnen maken van de 'daluren' in de energieprijzen moet een koelkast eerst technisch worden aangepast. "Normaal is dat er elk uur een kwartier gekoeld wordt. Als dat patroon vastligt, kun je natuurlijk nooit flexibel inspelen op het fluctuerende energieaanbod. Ons doel was om de periode dat de koelkast zonder stroom kan, op te rekken tot acht uur. Dat lukt nooit, dachten we. Maar

we hebben zeven uur gehaald, dat vind ik best knap!” De minorstudenten wisten dit voor elkaar te krijgen door, simpel gezegd, een koude-accu in te bouwen in de koelkast zonder al te veel ruimte in beslag te nemen. Elementen binnenin langs de achterwand slaan kou op als de koelkast loopt en geven die kou weer af in de periode dat de koelkast geen energie verbruikt. De koude-accu maakten ze zelf uit eenvoudige en goedkope componenten: water, keukenzout – en een speciaal poedertje. Dat laatste, aramide-poeder, kregen ze gratis van een producent die het net heeft ontwikkeld en graag wat praktijkresultaten wilde zien. Het bijzondere was dat alleen al deze ingreep een substantiële energiebesparing opleverde. Michael: “Als je dit in elke koelkast in Nederland toepast, is er heel veel winst te behalen.”

Markt

De aangepaste koelkast werd door de jongens vervolgens volgehangen met zelfgemaakte sensoren die metingen doen op basis waarvan de motor van de koelkast ‘slim’ aan- en weer afslaat. Ook de nodige software ontwikkelden ze zelf – software die uiteindelijk behalve de koelkast ook allerlei andere apparatuur in de woning kan aansturen. Daarbij kunnen allerlei gegevens meespelen: het leefpatroon van de bewoner, het weer, noem maar op.

Wat gaat er met deze spannende nieuwe kennis gebeuren? Rolf Velthuys, onderzoeker bij het Energie Kenniscentrum en coördinator van de minor: “We merken wel dat de component productontwikkeling in de minor ontbreekt. Er zijn zeker al leuke contacten met bedrijven, maar we zoeken wel hoe we hier nu verder iets mee kunnen doen. Die jongens zijn bezig met een innovatieproces en de volgende stap is de markt.” www.hanze.nl/smartfritz

Klantmanagers moeten kool en geit sparen

Eenzame worsteling aan het licht gebracht

Klantmanagers van sociale diensten en Werkpleinen staan welbeschouwd in de frontlinie van de democratie. Zij beoordelen, zij kennen toe, zij leggen eventuele strafmaatregelen op. Hoe ze de regels precies uitvoeren, maakt voor hun cliënten een wereld van verschil. In hun werk moeten de klantmanagers voortdurend kiezen tussen maatwerk en rechtszekerheid: 'zonder aanzien des persoons'. Dat is vaak een eenzame worsteling, ontdekte lector Louis Polstra van de Hanzehogeschool Groningen.

10

Polstra, lector Arbeidsparticipatie bij het Kenniscentrum Arbeid en daarnaast werkzaam als adviseur van de directie van de Groninger dienst Sociale Zaken en Werk, gaf de afgelopen jaren leiding aan het onderzoeksproject 'Laveren tussen belangen' dat de Hanzehogeschool Groningen met diverse partners uit het werkveld uitvoerde. "Klantmanagers moeten rekening houden met verschillende en steeds veranderende eisen die aan ze gesteld worden. De gemeentelijke politiek zit er bovenop, ze moeten op een bepaalde manier kunnen omgaan met de cliënt en weer heel anders met werkgevers... Een klantmanager moet steeds schakelen tussen die werelden en iedereen tevreden stellen."

Morele dilemma's

De lector schetst hoe de algemene bijstandswet na de invoering in de jaren zeventig al gauw uit haar voegen barstte. Na een lange periode waarin werk minder op de voorgrond stond, is het motto nu dat iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, zo snel mogelijk zelf een inkomen dient te verwerven.

Anno 2012 staan vele duizenden klantmanagers in Nederland voor die – zeer moeilijke – opdracht. Het werk brengt regelmatig morele dilemma's met zich mee. Een voorbeeld uit het boekje waarin de resultaten van 'Laveren tussen belangen' werden gepresenteerd: Twee verschillende klanten hebben elk met veel moeite een uitzendbaantje in de wacht gesleept. Dat hadden ze onmiddellijk moeten melden, maar ze doen dat pas een maand later op hun mutatieformulier. Dat is een overtreding. De klantmanager legt de één geen sanctie op, om diens toch al geringe zelfvertrouwen niet te ondermijnen. De ander krijgt wel een maatregel: dat is iemand die regelmatig afspraken aan zijn laars lapt. Een collega vindt dat onrechtvaardig: gelijke monniken, gelijke kappen!

Beroepsgemeenschap

Een klantmanager mag – nee: moet! – van geval tot geval bepalen hoe hij de regels toepast. Het onderzoek liet zien dat de klantmanagers de dilemma's waar zij voor komen te staan vooral in eenzaamheid oplossen. Een van hun problemen is dat er geen gedeelde visie op de professionele invulling van het beroep van klantmanager bestaat. Het onderzoek is expliciet bedoeld om hieraan bij te dragen. En er staat bij de Hanzehogeschool Groningen meer op stapel: een promotieonderzoek naar de beroepsidentiteit, een survey van de opleidingsbehoefte en ontwikkeling van een uit modules opgebouwde minor, waar ook mensen uit het werkveld bij kunnen aanschuiven. Polstra: "We hebben ons afgevraagd wat we de klantmanagers kunnen aanbieden. Immers, hoe beter we deze mensen ondersteunen, hoe beter zij hun werk kunnen doen en des te groter de maatschappelijke impact." www.hanze.nl/laverentussenbelangen

Drukbezochte website over taalproblemen bij kinderen

‘Taalexpert’ verbindt onderzoekers en werkveld

De website Taalexpert, ontwikkeld vanuit het lectoraat Transparante Zorgverlening van de Hanzehogeschool Groningen, is het virtuele ontmoetingspunt voor iedereen die zich bezighoudt met taal- en spraakproblemen bij kinderen. Het werkveld – logopedisten, maar ook professionals uit andere disciplines en het onderwijs – weet ‘Taalexpert’ met meer dan zesduizend (!) bezoeken per maand goed te vinden.

Het succes van de site komt niet uit de lucht vallen.

Het werkveld was van meet af aan volop betrokken en bepaalde zelf wat de site zou moeten bieden. Welke leemtes ervaren logopedisten in de praktijk? Die leemtes wilde de Hanzehogeschool Groningen opvullen. De site is onderverdeeld in drie grote thema’s: logopedie, ketenzorg en ‘het kind’. Bij dat laatste gaat het over de samenhang van spraak- en taalproblemen met andere problematiek. Vaak zijn andere disciplines nodig om de spraak- en taalproblemen van een kind in een breder perspectief te plaatsen.

App

‘Taalexpert’ is in slechts een paar jaar uitgegroeid tot hét knooppunt voor kenniscreatie en –circulatie over taal- en spraakproblemen bij kinderen. Een veelbezochte pagina is het overzicht van spraak- en taaltests. “Er zijn ontzettend veel tests, geschikt voor verschillende leeftijden en met verschillende invalshoeken”, vertelt senior onderzoeker dr. Margreet Luinge. Een logopedist die zich afvraagt welke test hij of zij voor een bepaald kind zal kiezen, kan zich hierbij laten helpen door een aantal gegevens in te vullen. De site

geeft dan de best passende tests weer. Ook een groot succes is Scolin, een ‘rekenlineaal’ waarmee de uitkomsten van verschillende tests kunnen worden vergeleken en in elkaar omgezet. “De verschillende tests hebben allemaal net weer andere schalen, zodat het moeilijk is om de resultaten te vergelijken. Voor een indicatiestelling moeten de testcores vaak in een bepaalde vorm worden aangeleverd. De Scolin maakt het logopedisten makkelijk om hun uitkomsten in de gewenste vorm te presenteren.” Van de Scolin is ook een app gemaakt. Behalve door logopedisten wordt die veel gebruikt in het onderwijs.

Samen schrijven

Een website biedt uitgelezen mogelijkheden om op een ‘makkelijke’ manier samen te werken en om vragen uit te zetten in het werkveld. Luinge: “We schrijven bijvoorbeeld via een wiki samen aan een definitie van auditieve verwerkingsproblemen, AVP. We onderzoeken in dat verband of AVP een te onderscheiden klinische stoornis is of dat je het eerder moet zien als een aspect van iets anders zoals ADHD, leerproblemen of een autistische stoornis. Natuurlijk is daar een uitvoerige zoektocht in de wetenschappelijke literatuur voor nodig, maar die kan heel mooi via de site worden aangevuld. We leggen steeds bepaalde symptomen voor en vragen professionals om aan te geven bij welke stoornis dat symptoom het best past.” Er staat verder een groot onderzoek naar de ontwikkeling van premature kinderen op stapel, vertelt Luinge, waarbij de Hanzehogeschool Groningen samenwerkt met internationale partners. Hierin zal ‘Taalexpert’ weer een mooie rol kunnen vervullen. “Juist als je samenwerkt met onderzoekers in andere landen is een community heel handig.”

www.hanze.nl/taalexpert

Op onderzoek in kroegen, zaaltjes en buurthuizen

Het muzikale landschap onthuld

Hoe ziet ons ‘muzikale landschap’ eruit? Wie speelt wat, waar, wanneer? We weten er weinig van; onze kennis betreft vooral het formele circuit. En er gebeurt zoveel meer op muziekgebied! Docent en onderzoeker aan de Hanzehogeschool Groningen Evert Bisschop Boele lichtte een tipje van de sluier op. MusicScape Groningen – Live! is een momentopname van het Groninger muzikleven in al zijn facetten.

14 Bisschop Boele, verbonden aan het Prins Claus Conservatorium en actief in het Kenniscentrum Kunst & Samenleving, werkt aan een proefschrift over ‘de luisteraar’ in de provincie Groningen. Als onderdeel daarvan wilde hij meer weten over het aanbod van live muziek. De geregistreerde bezoekersaantallen gaan over bekende, gesubsidieerde stad-Groninger podia als De Oosterpoort, Vera en Simplon. Optredens in kleinere zaaltjes en kroegen en gratis lunchconcerten blijven onder de radar, terwijl zij toch ook een groot en veelkleurig deel van het muzikleven uitmaken. “De plekken waar het subsidiegeld heengaat zijn zichtbaar in de statistieken, de rest is een witte vlek”, zegt Bisschop Boele.

Struinen door stadswijken

Studenten hielpen om het Groninger muzikleven tot in de kleinste hoekjes en gaatjes in kaart te brengen. Zij vlooiden huis-aan-huis-bladen door, struinden door stadswijken om posters en flyers te spotten en gingen muziekagenda’s en activiteitenladders na. Om deze zoektocht behapbaar te maken, werd het werkgebied bepaald op de gemeentes Groningen

en Appingedam en de periode beperkt tot twee weken in april. Zij vonden 301 concerten, bijna allemaal in de stad Groningen. Meest pop en rock, met klassieke muziek als goede tweede, en ook nog eens tientallen concerten op het gebied van jazz en wereldmuziek. Bijna tweederde van de concerten was gratis toegankelijk. Kortom: er klinkt héél véél muziek buiten het publieke (gesubsidieerde) aanbod. Dus bezuinigen is niet zo erg? “Dat zou een haastige en onjuiste conclusie zijn. Er zijn juist allerlei directe en indirecte relaties tussen de verschillende onderdelen van het muzikale landschap. Veel van de ongesubsidieerde muziek is afhankelijk van het gesubsidieerde aanbod. Als je onverstandig snoeit, maak je meer kapot dan je lief is.”

Bijzondere presentatie

Wat is de impact van het onderzoek? De resultaten werden op een bijzondere manier gepresenteerd met hulp van studenten van Academie Minerva. Ze staan in een mooi vormgegeven boekje en werden ‘gevierd’ op een drukbezochte avond met een lezing, de première van een speciaal hiervoor gecomponeerd muziekstuk en een fototentoonstelling.

De Groninger Kunstraad, die als provinciaal orgaan de subsidies verdeelt, was zeer geïnteresseerd; daar is Bisschop Boele’s onderzoek in ieder geval ‘geland’, evenals bij het landelijke Fonds voor de Podiumkunsten en het Sociaal Cultureel Planbureau. En het onderzoek trok aandacht van collega onderzoekers: het is inmiddels herhaald in Utrecht door de universiteit aldaar. www.hanze.nl/musicscape

Plannen voor houtkachels, zonnepanelen, woningisolatie enz.

‘Duurzame dorpen’ krijgen steuntje in de rug

Vele dorpsbewoners klopten de afgelopen jaren aan bij het project ‘Duurzame Dorpen’: op zoek naar hulp bij hun lokale initiatieven op het gebied van duurzaamheid. En meestal niet tevergeefs. Studenten en onderzoekers van de Hanzehogeschool Groningen trekken eropuit om hen een steuntje in de rug te bieden met een enquête, een communicatieadvies, een businessplan of een technisch rapport.

“Twee jaar geleden won een groep van onze studenten de GasTerra Transitieprijs met hun plan voor Duursaamswoude”, vertelt senior onderzoeker Tineke van der Schoor van

16

Kenniscentrum NoorderRuimte dat samen met het Energie Kenniscentrum het project ‘Duurzame Dorpen’ in het leven riep. Duursaamswoude is een fictief dorp dat in zijn eigen energiebehoefte voorziet door bomen aan te planten, het hout tot pellets te verwerken en die te verstoken in pelletkachels. Behalve de duurzame energie levert het plan ook (bescheiden) werkgelegenheid op voor het dorp én meer sociale cohesie door de coöperatieve aanpak.

De publiciteit rond die prestigieuze prijs leidde tot een bescheiden maar gestage stroom aan hulpvragen vanuit vooral kleine dorpen in Friesland, Groningen en Drenthe. Van de Stichting Lokaal Ideaal Makkinga (SLIM) bijvoorbeeld. SLIM brengt in Makkinga allerlei duurzame ideeën in de praktijk. Er is al een dorpsstuinderij, inwoners bouwden zelf zonneboilers, er wordt nagedacht over biovergisting en zo zijn er nog allerlei plannen. “De initiatiefnemers waren benieuwd hoe hun plannen zouden landen. Willen de andere dorpsbewoners

meedoen?” Een aantal studenten Vastgoed en Makelaardij ontwierp daarvoor een enquête en ging op pad: de enquête werd huis-aan-huis uitgedeeld en weer opgehaald. De studenten verwerkten de gegevens en rapporteerden de resultaten aan het dorp.

Eyeopener

Makkinga weet nu beter hoe het verder kan met de duurzame plannen. Maar de impact van het project is breder. “Voor de studenten was dit project een eyeopener”, zegt Van der Schoor. “De meesten hadden vooraf niets met duurzame energie. En voor zo’n project komen ze ook eens op het platteland.” Studenten van andere opleidingen voerden opdrachten uit in andere dorpen. Dat leidde bijvoorbeeld in het ene dorp tot een communicatieplan, in het andere tot een uitgewerkt businessplan voor pelletproductie. Ook zijn er diverse technische kwesties uitgezocht en in een rapport beschreven. “We verbreden het project inmiddels naar allerlei vormen van duurzame energie. Dat idee van pelletkachels is voor veel dorpen niet haalbaar omdat er pakweg twintig hectare grond voor nodig is. We kijken nu veel meer naar: wat past bij welk dorp. Dan komen ook woningisolatie, zonnepanelen enzovoort in beeld.” Zo ontstaat langzaam maar zeker binnen het project Duurzame Dorpen een veelzijdig geheel aan kennis over lokale kansen voor duurzaamheid. Van der Schoor: “Er is een netwerk duurzame dorpen in ontwikkeling en daarvan worden wij kennispartner. We zetten alles nu natuurlijk al op onze eigen site, maar daar zoeken mensen niet vanzelf. Zo’n netwerk biedt een veel beter platform om de kennis te verspreiden. We kunnen de wereld niet ineens veranderen, maar we kunnen wel een bijdrage leveren.”

www.hanze.nl/duurzamedorpen

Marketingdocent wint Groningen Start Up Weekend

Het ondernemerschap spat eraf

Jaap Nauta is een echte verkoper, in de goede zin des woords. Hij steekt meteen van wal met het verhaal over zijn pas opgerichte onderneming. Afgelopen november won de docent Marketing van het Instituut voor Marketing Management het Groninger Start Up Weekend met een plan voor praktische hulp aan mensen die zich voorbereiden op hun dood. Slechts een paar maanden later stáát het bedrijf er: 'End of Life Consultancy'.

18 “Voor elk belangrijk aspect van het leven kan je een professional inhuren: kinderopvang, een makelaar, een jobcoach. Maar als je te horen krijgt dat je doodgaat, is zo iets er niet; er is niemand die jou kan helpen bij alles wat je dan moet regelen. Je moet aankloppen bij familie en vrienden en dan ben je dus afhankelijk. Mij lijkt dat verschrikkelijk!” Het gaat Nauta om de praktische zaken die opdoemen als de dood in zicht komt. Geldzaken, je testament goed regelen, misschien het huis nog een keer laten schilderen zodat je vrouw zich daar geen zorgen over hoeft te maken. Of, van een andere orde: het organiseren van die ene reis die je altijd nog wilde maken; contact leggen met de broer die je al jaren niet hebt gesproken.

Tranen

Nauta was na een jachtige periode als marketingmanager bij verschillende bedrijven toe aan een nieuwe stap in zijn carrière. Het roer moest om. Hij werd interimmer en marketingdocent aan het Instituut voor Marketing Management van de Hanzehogeschool Groningen. Maar het

bleef kriebelen. In een documentaire over een hospice zag hij hoe een man die daar lag te sterven aan kanker, huilend vertelde dat hij zijn laatste weken niet samen met zijn vrouw kon zijn. “De tranen sprongen mij ook in de ogen en ik dacht: als ik zelf in zo’n situatie kom, wil ik het anders!” Het oorspronkelijke idee waarmee Nauta het Start Up Weekend inging, was dan ook een commercieel hospice waar mensen hun laatste maanden of weken kunnen doorbrengen op de manier die zij zélf bepalen. Dat plan ging echter snel van tafel: financieel niet haalbaar vanwege de hoge investeringen in huisvesting, kreeg hij te horen van vastgoedspecialisten.

Taboesfeer

Er werd dus een alternatief uitgedacht. ‘End of Life Consultancy’ richt zich nu op dienstverlening bij mensen thuis. De eerste zes consulenten, zzp-ers die zich verbinden aan het bedrijf, zijn geselecteerd en gaan binnenkort de boer op. Nauta hoort daar zelf niet bij. Hij doet de marketing; een compagnon regelt de zakelijke aspecten van het bedrijf. Het werven van klanten is zijn eerste zorg. Ook legt hij contacten met bijvoorbeeld de landelijke koepels van accountants en van notarissen, dienstverleners waarmee ‘End of Life Consultancy’ klanten kan uitwisselen. Nauta is superenthousiast bezig met het opzetten van dit bedrijf. Natuurlijk, hij wil er graag zijn brood mee verdienen, maar is het meer dan dat. Het onderwerp raakt hem persoonlijk en hij heeft een missie. “Ik wil de dood uit de taboesfeer halen.” www.hanze.nl/startup

Kerngegevens schools 2011

<i>schools</i>	<i>deans</i>
Academie voor Architectuur, Bouwkunde en Civiele Techniek	drs. E.M.T. (Elvira) Ardon-Visser
Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving MINERVA	D.F.L. (Dorothea) van der Meulen
Academie voor Gezondheidsstudies	G. (Geiske) Steendam
Academie voor Sociale Studies	mr. drs. M.A.M. (Michelle) Garnier
Academie voor Verpleegkunde	drs. L.J.M. (Bejanne) Hobert
Academy of Creative Technology and Innovation - Hanze Institute of Technology - Instituut voor Informatie- en Communicatietechnologie	mr. drs. R.M.D. (Ron) van der Weerd
Instituut voor Bedrijfskunde	drs. R.J. (Rob) van Linschoten
Instituut voor Communicatie & Media	mr. T. (Trijnie) Faber-Remmelts
Instituut voor Engineering	ir. G. (Gerrit) Kuiken
Instituut voor Facility Management	mr. drs. (Ron) R.M.D. van der Weerd
Instituut voor Financieel Economisch Management	drs. B.E. (Bart) Kouwenhoven
Instituut voor Life Science & Technology	dr. ir. J. (Jan-jaap) Aué
Instituut voor Marketing Management	drs. P.N. (Paul) Ganzeboom
Instituut voor Rechtenstudies	mr. G.R. (Gerda) van Lingen
Instituut voor Sportstudies	drs. J.R. (Joan) Janssens
International Business School	drs. B.A. (Bram) ten Kate
Pedagogische Academie	drs. P. (Peta) de Vries
School of Performing Arts	H. (Harrie) van den Elsen
Totaal	

	studenten	afgestudeerden	instromers	buitenlandse studenten
	803	129	214	36
n	959	193	181	86
	2.900	597	680	160
ier	2.377	366	598	19
	1.453	314	454	62
	66	0	25	24
	656	116	143	3
	2.317	394	476	9
	1.858	309	379	253
	1.562	209	344	15
erd	909	170	249	41
	1533	180	410	0
	577	76	196	11
	1.788	244	389	28
	1.646	199	428	2
	1.469	228	314	15
	1.244	146	472	1.053
	865	159	182	1
	392	72	63	128
	25.374	4.101	6.197	1.946

Kerngegevens Hanzehogeschool Groningen

	2011	2010	2009
Studenten			
inschrijvingen	25.374	25.163	24.315
instroom	6.197	6.229	5.990
afgestudeerden	4.101	4.168	3.787
buitenlandse studenten	1.946	1.785	1.655
uitwisseling naar Nederland	497	467	376
uitwisseling naar buitenland	478	479	381
deeltijd en duale trajecten	2.907	2.897	2.931
contractonderwijs	1.214	1.395	1.557
maatwerktrajecten	991	455	niet bekend
Medewerkers			
in aantal	2.800	2.714	2.708
in fte	1.987	1.903	1.912
Financiële resultaten			
alle bedragen * 1.000 €			
baten	209.397	207.296	191.288
lasten	200.859	197.432	188.809
resultaat	8.538	9.864	2.479

Resultaten voor strategische doelen	Realisatie	Doel
	2011	2011
Percentage excellente studenten	4,2%	3,5%
Instroom masters	168	180
Instroom deeltijdstudenten	508	970
Aantal Post-HBO cursisten HanzeConnect	1214	
Aantal deelnemers bij maatwerktrajecten	991	2400
Verhouding onderzoeksmiddelen	60%	60%
Percentage docenten met een mastergraad	64%	70%*
Percentage docenten met een PhD	6%	10%**

Samenstelling bestuurlijke organisatie

Raad van Toezicht	College van Bestuur
drs. G.J. Lankhorst (voorzitter)	drs. H.J. Pijlman, voorzitter
drs. A.A. Rietveld	drs. M.C.J. van Os, vicevoorzitter
drs. L.P. Middel	dr. J.H. de Ruiter MBA, lid
A.M.C. Kuks	
drs. R. Bakker	
J.M. Hiddema	
drs. H. van den Burg	

Stafbureaus en Facilitair Bedrijf	Directeuren
Facilitair Bedrijf	drs. M.J. Oving
Stafbureau Financieel Economische Zaken	J.P. Tuil
Stafbureau Marketing & Communicatie	drs. A. Nimis
Stafbureau Onderwijs & Onderzoek	drs. L.J.M. Verhofstad
Stafbureau Personeel & Organisatie	drs. B.E. Hendriks

Behalve de lectoren die verbonden zijn aan kenniscentra, zijn er nog drie lectoraten:

- **Excellentie in Hoger Onderwijs en Samenleving**,
drs. Marca Wolfensberger;
- **Computer Science & Technology**, dr. Hans Appel;
- **Openbare Geestelijke Gezondheidszorg**, dr. Gert Schout.

* te behalen in 2014; er zijn geen doelstellingen gespecificeerd voor tussentijdse jaren. Dit doel geldt voor het docentenkorps exclusief de kunstvakopleidingen.

** te behalen in 2016; er zijn geen doelstellingen gespecificeerd voor tussentijdse jaren.

(050) 595 46 00

Lectoren	5 (2 vacant)
Promovendi	10
Publicaties	3
Participerende studenten	51

Lectoraten

- **Netintegratie**, dr. Wim van Gemert / w.j.t.van.gemert@pl.hanze.nl
- **Energietoepassingen**, vacant
- **Duurzame energie**, dr. ir. Jan Peter Nap / j.p.h.nap@pl.hanze.nl
- **Energie & Management**, dr. Koos Lok EUR ING, MBA
- **Energie & Recht**, per 1 maart 2012 dr. E.H. (Bert) de Jonge / c.h.de.jonge@pl.hanze.nl

Betrokken schools

- Instituut voor Engineering
- Instituut voor Life Science & Technology
- Academie voor Architectuur, Bouwkunde & Civiele Techniek
- Instituut voor Informatie- en Communicatietechnologie
- Instituut voor Facility Management (tot december 2011)
- Instituut voor Rechtenstudies

Projecten in 2011 afgerond met als resultaat:

Flexines

- Prototype van een Energie Management Systeem. Met de eerste resultaten is er in de minor Energie en ICT gewerkt aan een 'slimme koelkast': de Smart Fritz.

Flexigas

- Tussentijds resultaat 2011: een aantal mobiele vergisters voor onderzoek bij de boer.

FlexiNet Pro

- Tussentijds resultaat 2011: er is een model ontworpen waarmee men de ideale mix van duurzame elektriciteitsopwekking in een bepaald gebied kan berekenen. De thesis is voor een internationale jury in Brussel verdedigd en goedgekeurd.

Belangrijkste partners

- Energy Valley	- GasTerra	- Eneco
- ECN	- Gasunie	- TNO-ICT
- Europese Unie	- gemeente Groningen	- Rendo
- provincie Groningen	- ministerie van ELI	- RenQi
- Rijksuniversiteit Groningen	- Proces	- Imtech
- SIT controls	- Enki Energy, Biobench	- I-NRG
- TSEonline	- DMT	- Bekaert
- KEMA	- Cleanmiles	- TNO
- BAM Infra	- TenneT	- Nedap
- Westland Infra	- Alliander	- Trinerגיע
- Dorhout Advocaten	- N.V. NOM	- Zonnedak
- Ubbink bv	- Breedenoord	
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen		

(050) 595 72 56

Lectoren	5
Promovendi	7
Publicaties	20
Participerende studenten	48

Lectoraten

- **Flexicurity**, dr. Harm van Lieshout / h.a.m.van.lieshout@pl.hanze.nl
- **Arbeidsparticipatie**, dr. Louis Polstra / l.polstra@pl.hanze.nl
- **Arbeidsorganisatie en -productiviteit**, dr. Jac. Christis / j.h.p.christis@pl.hanze.nl
- **Duurzaam HRM**, dr. Ben Emans / b.j.m.emans@pl.hanze.nl
- **Juridische aspecten van de arbeidsmarkt**, dr. Petra Oden / p.a.t.oden@pl.hanze.nl

Betrokken schools

- Instituut voor Rechtenstudies
- Instituut voor Bedrijfskunde
- Academie voor Sociale Studies
- Onderzoekers en studenten van andere schools en organisatieonderdelen

Projecten in 2011 afgerond met resultaat

Laveren tussen Belangen

- Bijdrage aan de vorming van een professionele community en het formuleren van een uitgewerkt beroepsprofiel met draagvlak in het werkveld. Effectievere en efficiëntere dienstverlening op het gebied van arbeidsreïntegratie, en effectievere inzet van re-integratie-instrumenten.

Co-makership Leven Lang Leren

- Tussentijds resultaat 2011: tijdige en adequate beleidsontwikkeling van bedrijven en samenwerkingsverbanden om de personeelsvoorziening kwantitatief en kwalitatief op peil te houden.

Capaciteitsmanagement in het agrarisch MKB

- Tussentijds resultaat 2011: enquête voor STIGAS resulteerde in een groter bewustzijn dat agrarisch ondernemers onvoldoende kennis en instrumenten hebben om in te spelen op de negatieve effecten van vergrijzing op duurzame inzetbaarheid werknemers. STIGAS wil nu best practices verzamelen.

Zorgarbeidsinnovatie

- Tussentijds resultaat 2011: instrumenten op maat ontwikkeld voor
 - competentie management in de zorgsector;
 - het reduceren van werkdruk in de zorgsector.

Belangrijkste partners

- Werkplein Baanzicht Assen
- gemeente Groningen, dienst SoZaWe
- gemeente Leeuwarden dienst SoZaWe
- gemeente Emmen dienst Publiek Werk
- Randstad
- R95 Routes naar Werk
- Ommelander Ziekenhuis Groep
- ZIF/Netwerk Zorgarbeidsinnovatie
- Kamer van Koophandel Noord-Nederland
- STIGAS, Preventiedienst voor agrarische en groene sectoren
- Divosa
- MKB-Noord
- ISD Noord Oost
- Idée ICT Opleidingen
- SER Noord-Nederland
- MKB-Noord
- SBE/SXC/TOA
- Zorggroep Meander
- Talentor

Kenniscentrum CaRES

(Care Rehabilitatie Educatie & Sport)

(050) 595 35 39

Lectoren	11
Promovendi	29
Publicaties	76
Participerende studenten	354

Lectoraten

- **Integraal Jeugdbeleid**, dr. Jeannette Doornenbal / j.m.doornenbal@pl.hanze.nl
- **Leren en Gedrag**, dr. Jan Bijstra / j.o.bijstra@pl.hanze.nl
- **Sportwetenschap**, dr. Koen Lemmink / k.a.p.m.lemmink@pl.hanze.nl en dr. J. (Johan) de Jong / jo.de.jong@pl.hanze.nl
- **Transparante Zorgverlening**, prof. dr. Cees van der Schans / c.p.van.der.schans@pl.hanze.nl
- **Paramedische Ouderenzorg**, dr. Mathieu de Greef / m.h.g.de.greef@pl.hanze.nl
- **Participatie en gezondheid van mensen met een verstandelijke en visuele beperking**, dr. Aly Waninge / a.waninge@pl.hanze.nl
- **Rehabilitatie**, dr. Lies Korevaar / e.l.korevaar@pl.hanze.nl
- **Herstel, empowerment en ervaringsdeskundigheid**, drs. Wilma Boevink / w.a.boevink@pl.hanze.nl
- **Psychiatrische Rehabilitatie & Herstel**, dr. Marian Farkas / mfarkas@bu.edu
- **Verpleegkundige Innovatie & Positionering**, dr. Petric Roodbol / p.f.roodbol@pl.hanze.nl

Betrokken schools

- Academie voor Gezondheidsstudies
- Academie voor Verpleegkunde
- Pedagogische Academie
- Academie voor Sociale Studies
- Instituut voor Sportstudies

Projecten in 2011 afgerond met als resultaat:

De Leerfabriek

Effectievere hulp voor het kind/de jongere en zijn gezin doordat professionals, leidinggevenden en bestuurders een keten van hulpverlening vormden.

Pedagogische Kracht in de Wijk

- Tevreden ouders. Partnerschap van professionals en ouders. Resultaten van kinderen (cognitief en sociaal-emotioneel) verbeteren.

Wijkanalyses Vroeg- en voorschoolse educatie

- Input voor de gemeente Groningen om -op maat- de uitvoeringsplannen 'kansen voor jonge kinderen' (beleid en budget) per wijk te schrijven.

Studeren met een beperking

- Verbeteracties voor studenten met een functiebeperking aan de Hanzehogeschool Groningen, onder meer deskundigheidsbevordering voor studieloopbaanbegeleiders

Stap voor stap naar vast voedsel

- Ontwikkeling van voedingsmiddelen voor peuters/kleuters.

Belangrijkste partners

- Lentis-Jonx
- Accare kinder- en jeugdpsychiatrie
- RSNOG
- Centra Wonen Zorg en Welzijn Noord
- MJD
- GGD
- Bureau Jeugdzorg
- Rijksuniversiteit Groningen
- Vensterschool Koorenspoor
- Elker
- UMCG

(050) 595 45 24

Lectoren	3 (1 vacant)
Promovendi	5
Publicaties	15
Participerende studenten	190

Lectoraten

- **Mariene Wetlands Studies**, drs. Hans Revier / j.m.revier@pl.hanze.nl
- **Ruimtelijke Transformaties**, drs. Ton van der Maarel / a.j.g.van.der.maarel@pl.hanze.nl en (per 16 januari 2012) dr. ir. M.A.R. (Mieke) Oostra / m.a.r.oostra@pl.hanze.nl
- **Vastgoed**, ir. Frank van Genne MRICS / f.van.genne@pl.hanze.nl

Betrokken schools

- Academie voor Architectuur, Bouwkunde & Civiele Techniek
- Instituut voor Bedrijfskunde
- Instituut voor Engineering
- Instituut voor Facility Management

Projecten in 2011 afgerond met als resultaat:

Maatschappelijk vastgoed in private handen

- Vastgoedmedewerkers uit de publieke en private sector zijn met elkaar in contact gekomen. Zij hebben kennis en ervaringen uitgewisseld die over en weer benut worden.

Climate (Ex)Change

- Er zijn verschillende varianten voor de kustverdediging bij Delfzijl opgesteld. Een van de varianten is in opdracht van de gemeente Delfzijl doorgerkend door onderzoeksinstituut Deltares en verder uitgewerkt. Daadwerkelijke uitvoering wordt voorbereid.

Dorpsonderzoeken

- De dorpsonderzoeken over Houwerzijl en Niehove zijn leidend geweest bij het opstellen van een dorpsvisie. De betrokken onderzoekers zijn uitgenodigd om te reflecteren op de dorpsvisies.

Het succes van de gebiedsontwikkelaar

- Gebiedsontwikkelaars leren om buurtbewoners op een andere manier te betrekken bij hun tevredenheidsonderzoek.

Belangrijkste partners

- Nederlands Vastgoed-exploitatie Platform	- Draaijer+partners
- Hogeschool Van Hall Larenstein	- YACHT
- Woonstichting de Key	- waterschap Noorderzijlvest
- MVGM	- Vereniging Groninger Dorpen
- HEVO	- Roeg en Roem
- Jade Hochschule	- gemeente Delfzijl
- gemeente Assen, Hoogeveen, Nijmegen, Helmond, Weststellingwerf	- in totaal 23 noordelijke gemeenten en corporaties
- andere kustgemeenten in het Eems-Dollardgebied	
- Bewoners en ondernemers in de dorpen Houwerzijl, Niehove, Nieuw-Balinge, Tjuchem, Ulrum, Westernieland en de gemeenten waar deze dorpen onder vallen + betrokken woningcorporaties	

Kenniscentrum Kunst & Samenleving

(050) 595 12 59

Lectoren	3 (1 vacant)
Promovendi	6
Publicaties	11
Participerende studenten	62

Lectoraten

- **Lifelong Learning in Music & the Arts**, dr. Rineke Smilde / c.a.smilde@pl.hanze.nl
- **Popular Culture, Sustainability & Innovation**, dr. Anne Nigten / a.m.m.nigten@pl.hanze.nl
- **Image in Context**, per 1 mei 2012 dr. A. (Anke) Coumans / a.coumans@pl.hanze.nl

Betrokken schools

- School of Performing Arts (Prins Claus Conservatorium en Dansacademie Lucia Marthas)
- Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur Minerva

Projecten in 2011 afgerond met als resultaat

De Integrale Tram

- Seminar en lezing met beroemde mediakunstenaar Sue Lea Shang; bijdrage aan de maatschappelijke discussie rondom de aanleg van de regiotram.

Music and Dementia

- Bijdrage aan welzijn van dementerenden; er is kennis ontwikkeld die bijdraagt aan de implementatie van muziek voor dementerenden in Nederland; curriculumontwikkeling voor de masteropleiding New Audiences and Innovative Practice; bredere professionele inzetbaarheid voor musici.

Creative Music Workshops with the Elderly

- Bijdrage aan welzijn van ouderen; kennisontwikkeling en bijdrage aan bredere professionele inzetbaarheid van musici.

Belangrijkste partners

- Healthy Ageing Campus Netherlands/ UMCG
- Woningbouwvereniging Nijestee,
- Project RegioTram
- dienst Ruimtelijke Ordening gemeente Groningen
- architect Jasper Schweigman
- stedenbouwer Jan Martijn Eckhof.
- Wigmore Hall, Londense concertzaal die ook projecten uitvoert in onder meer scholen, zorginstellingen en ziekenhuizen.
- Pelsterhof, ZINN Groningen
- Huylckenstein, Zorggroep Tellens
- Nij Stapert Zorggroep Tellens
- Veldspaat, Dignis Lentis
- De Weyert, Stichting Zorgcentra Zuidwest-Drenthe
- De Dilgt, ZINN Haren
- Saxenoord, Zorggroep Tellens

Kenniscentrum Ondernemerschap

(050) 595 20 70

Lectoren	8 (3 vacant)
Promovendi	14
Presentaties	16
Publicaties	16
Participerende studenten	520

Lectoraten

- **New Business & ICT**, dr. Hugo Velthuisen / h.velthuisen@pl.hanze.nl
- **Regisseren van Ondernemende Netwerken**, Frank Willems / f.c.b.m.willems@pl.hanze.nl
- **International Business**, dr. Frank de Graaf / f.j.de.graaf@pl.hanze.nl
- **New Business Development**, dr. Monique Schoondorp / m.a.schoondorp@pl.hanze.nl
- **Inkoopmanagement**, Gert Walhof MBA / g.h.walhof@pl.hanze.nl
- **Duurzaam Financieel Management**, vacature
- **Media & User Experience**, vacature
- **Marketing / Marktgericht Ondernemen**, vacature

Betrokken schools

- Instituut voor Marketing Management
- Instituut voor Facility Management
- Instituut voor Communicatie & Media
- Instituut voor FEM
- International Business School
- Instituut voor ICT

Projecten in 2011 afgerond met als resultaat:

E-CLIC

- Ca. 50 prototypes en case studies voor o.a. webdienstverlening, e-learning en beveiliging. De Hanze herbergt een van de zeven E-CLIC Centers, knooppunt voor samenwerking tussen bedrijven, overheden en kennisinstellingen.

Intelligente Monitoring van Licht Verstandelijk Gehandicapten (IM-LVG)

- ICT-systeem voor monitoring en begeleiding van zelfstandig wonende licht verstandelijk gehandicapten. Project draagt bij aan regionale samenwerking bij e-healthoplossingen in zorginstellingen. Nominatie Innovative Award Zorg en ICT 2011.

Innovatieve Inkoop en Supply Management

- Deelnemende bedrijven kregen meer zicht op de inkoopfunctie voor kwaliteit, kosten en innovatie. De concurrentiekracht van het MKB is toegenomen.

Innovatie Exportclubs

- De internationale handel van Noord-Nederlandse bedrijven en van het onderlinge netwerk van de Exportclubs is versterkt door het project. Individuele leden van de Exportclubs hebben hun kennis van exportmanagement vergroot. Betrokken studenten van de Hanzehogeschool Groningen en NHL Hogeschool zijn door hun deelname aan het project beter voorbereid op de beroepspraktijk.

Belangrijkste partners

- zestien partners uit MKB, universiteiten, overheden en non-profitorganisaties in Zweden, Noorwegen, Duitsland, Nederland, België en Engeland
- AVICS
- NOVO
- Mailorder Solutions
- Negometrix
- Moorman Karton
- Federatie Dunne Plaat
- Exportclubs Groningen, Friesland en Drenthe
- NHL Hogeschool
- Syntens
- Kamer van Koophandel
- Universiteit Utrecht
- Hogeschool Utrecht
- MKB Midden en Noord

Overzicht *schools* en opleidingen

Hanzehogeschool Groningen

Ad = Associate degree; B = bachelor; M = master

Naam school	Naam opleiding
Academie voor Architectuur, Bouwkunde & Civiele Techniek	B Bouwkunde B Civiele techniek M Architectuur
Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur Minerva - Beeldende Kunst en Vormgeving - Minerva Academie voor Popcultuur - FMI Masters	B Autonome Beeldende Kunst B Docent Beeldende Kunst en Vormgeving B Vormgeving B Muziek B Vormgeving M Kunsteducatie M MFA Interactive Media and Environments M MFA Schilderkunst M MFA Theatervormgeving/Beeldregie
Academie voor Gezondheidsstudies	Ad Management in de Zorg B Fysiotherapie B Logopedie B Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken B Mondzorgkunde B Voeding & Diëtetiek B Management in de Zorg M Fysiotherapie / Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten M Physician Assistant
Academie voor Sociale Studies	Ad Ervaringsdeskundige in de zorg B Maatschappelijk Werk en Dienstverlening B Sociaal Pedagogische Hulpverlening B Toegepaste Psychologie M Rehabilitation Counselor M Social Work
Academie voor Verpleegkunde	Ad Praktijkondersteuner in de Zorg B Verpleegkunde HBO-V M Advanced Nursing Practice
Academy of Creative Technology and Innovation - Hanze Institute of Technology - Instituut voor Informatie- en Communicatietechnologie	B Advanced Sensor Applications B Bedrijfskundige Informatica B Informatica B Technische Informatica
Instituut voor Bedrijfskunde	Ad Human Resource Management B Bedrijfskunde MER B Personeel en Arbeid B Vastgoed en Makelaardij M Real Estate

Instituut voor Communicatie & Media	B Communicatie B International Communication B Communicatiesystemen B Informatiedienstverlening en -management M International Communication
Instituut voor Engineering	B Elektrotechniek B Human Technology B Technische Bedrijfskunde B Werktuigbouwkunde
Instituut voor Facility Management	B Facility Management B International Facility Management
Instituut voor Financieel Economisch Management	B Accountancy B Bedrijfseconomie B Financial Services Management B Fiscaal Recht en Economie
Instituut voor Life Science & Technology	B Bio-informatica B Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek B Chemie B Chemische Technologie
Instituut voor Marketing Management	B Commerciële Economie B International Business & Languages B Small Business en Retail Management B Food and Business
Instituut voor Rechtenstudies	B HBO-Rechten B Sociaal-Juridische Dienstverlening
Instituut voor Sportstudies	Ad Operationeel Sportmanagement B Lerarenopleiding Lichamelijke Opvoeding B Sport, Gezondheid en Management
International Business School	B International Business and Management Studies B Internationale Betriebswirtschaft M Master of Business Administration M Master in EurAsian Business and Management M Master of Business Administration in International Business and Management
Pedagogische Academie	B Lerarenopleiding Basisonderwijs
School of Performing Arts - Dansacademie Lucia Marthas - Prins Claus Conservatorium	Ad Dans B Docent Dans B Dans Ad Muziek (dirigent Hafabra) B Docent Muziek B Muziek M Master of Music

Lifestream Hanzehogeschool Groningen:
www.hanzeshare.nl

Uitgave Hanzehogeschool Groningen
stafbureau Marketing & Communicatie

T (050) 595 56 55

E [Pieneke Wiertz, p.j.wiertz@pl.hanze.nl](mailto:Pieneke.Wiertz@pl.hanze.nl)

I www.hanze.nl/jaarverslag

Adres

Zernikeplein 7 Groningen

Postbus 30030, 9700 RM Groningen